

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ АВТОМОБІЛЬНОГО
ТРАНСПОРТУ ТА БУДІВЕЛЬНОЇ МЕХАНІЗАЦІЇ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконуюча обов'язки директора
комунального закладу професійної
(професійно-технічної) освіти
«Київський професійний коледж
автомобільного транспорту та
будівельної механізації»

2023 рік

Вікторія ЛУК'ЯНЕНКО

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
у комунальному закладі професійної (професійно-технічної) освіти
«Київський професійний коледж автомобільного транспорту
та будівельної механізації»**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
комунального закладу професійної
(професійно-технічної) освіти
«Київський професійний коледж
автомобільного транспорту та
будівельної механізації»
протокол № 6 від 16.05.2023

Введено в дію з 01.09.2023
(наказ № 49/1)

Положення про академічну доброчесність (далі-Положення) учасників освітнього процесу у комунальному закладі професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автомобільного транспорту та будівельної механізації» (далі - КПКАТБМ) закріплює моральні принципи, правила та норми етичної поведінки у відносинах між представниками освітньої спільноти (учасниками освітнього процесу) під час виконання ними своїх обов'язків.

Розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Наказу МОН України від 06.05.2021 № 509 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», Статуту закладу, Правил внутрішнього розпорядку, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних (локальних) актів закладу.

Мета Положення полягає у формуванні високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності закладу освіти, підтримці доброзичливих взаємовідносин між педагогічними працівниками та здобувачами освіти, запобіганні порушень академічної доброчесності.

Педагогічні працівники та здобувачі освіти, усвідомлюючи свою відповідальність за належне виконання функціональних обов'язків, створення сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітнього процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення престижу закладу, зобов'язуються виконувати норми цього Положення.

Дія Положення поширюється на усіх учасників освітнього процесу закладу освіти.

Вступ

Головною метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості, її можливостей, талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей.

Виключно важливим при цьому є виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого вибору та спрямування своєї діяльності на користь суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу своєї країни.

Суспільні відносини щодо реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків осіб, які беруть участь у освітньому процесі регулює Закон України від 5 вересня 2017 р. «Про освіту». Відповідно до цього закону, невід'ємною частиною освітнього процесу є академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна доброчесність базується на згоді усіх учасників освітнього процесу дотримуватися правил та виконувати покладені на них обов'язки.

У 2012 році міжнародний центр академічної доброчесності при Ратлендському інституті етики, Університет Клемсон в Південній Кароліні, розробив положення «Фундаментальні цінності академічної доброчесності». За цим положенням, академічна доброчесність базується на відданості академічної спільноти фундаментальним цінностям: **чесності, довірі, справедливості, повазі, відповідальності та мужності.**

Таким чином, академічна доброчесність означає, що в процесі навчання та дослідницької роботи здобувачі освіти, викладачі керуються принципами чесної праці та навчання, що є невід'ємною складовою нової академічної культури в українських закладах освіти та передумовою для успішного розвитку суспільства.

Ефективність виховного процесу в закладі освіти і формування академічної доброчесності, зокрема залежить від відносин між викладачами і здобувачами освіти, які повинні будуватися на основі співробітництва, співдружності та ділового партнерства. Засади академічної доброчесності вимагають, щоб і здобувачі освіти і викладачі почували себе вільними від руйнівного впливу корупції, бюрократизму та консерватизму. Тому важливим завданням є виховання у здобувачів освіти прагнення бути чесними та відкритими у висловлюванні своїх думок, здатності успішно взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу, проявляти ініціативу, демонструвати взаємоповагу, ввічливість і доброзичливість як необхідні умови співдіяльності, дотримуватись етичних норм товаришування.

Проте академічна доброчесність передбачає не тільки свободу у висловлюваннях, діях, поведінці, але й відповідальність за кожне судження, оцінку, здійснені вчинки.

В цілому, академічна доброчесність, як єдність принципів чесного здобуття якісної освіти, є шляхом до успіху нашого суспільства, і її формування має пріоритетне значення, а ігнорування академічних принципів може створити середовище, яке призведе до інтелектуального і творчого занепаду та низької якості навчання.

Академічна доброчесність не виникає «нізвідки», «сама собою»: для її створення потрібна цілеспрямована робота і керівництва, і всіх педагогів закладу. Просвітницька робота, практичні заняття, використання доступних здобувачам освіти методів пошуку і коректного посилання на джерела під час проведення навчальних занять, робота над критеріями оцінювання навчальних досягнень та їх застосування - все це має постійно відбуватися у закладі освіти. Заходи, які спрямовані на забезпечення академічної доброчесності, та контроль за її дотриманням повинні включатися до планування освітнього процесу.

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність у КПКАТБМ закріплює моральні принципи, правила та норми етичної поведінки у відносинах між учасниками освітнього процесу під час виконання ними своїх обов'язків.

1.2. Мета Положення полягає у дотриманні високих професійних стандартів у всіх сферах діяльності закладу (освітній, науковій, виховній), підтримки доброзичливих взаємовідносин між педагогічними працівниками та здобувачами освіти, запобігання порушенню академічної доброчесності.

1.3. Педагогічні працівники та здобувачі освіти, усвідомлюючи свою відповідальність за належне виконання функціональних обов'язків, формування сприятливого академічного середовища для забезпечення дієвої організації освітнього процесу, розвитку інтелектуального, особистісного потенціалу, підвищення престижу закладу, зобов'язуються виконувати норми цього Положення.

1.4. Норми Положення закріплюють правила поведінки у трьох основних сферах - освітній (навчальній), науковій та виховній.

1.5. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу закладу.

2. Поняття та принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або творчих досягнень

(додаток 1).

2.2. Для забезпечення академічної доброчесності в закладі освіти необхідно дотримуватися наступних принципів:

- гуманізму;
- демократизму;
- законності;
- верховенства права;
- соціальної справедливості;
- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- рівноправності;
- гарантування прав і свобод;
- професіоналізму та компетентності;
- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості і прозорості;
- відповідальності за порушення академічної доброчесності.

2.3. Кожен учасник освітнього процесу наділений правом вільно обирати свою громадську позицію, яка проголошується відкрито при обговоренні рішень, та внутрішніх документів.

2.4. Офіційне висвітлення діяльності закладу освіти та напрямів його розвитку може здійснювати директор або особа за його дорученням.

2.5. У випадку, якщо відбулося поширення інформації, яка є неправдивою, викладеною зі спотворенням фактів, такою що ображає людину або може завдати іншої серйозної шкоди закладу освіти, особа, яка до цього причетна, має вдатися до заходів, для спростування цієї інформації, зменшення обсягу завданої шкоди.

2.6. Гідним для представників освітньої спільноти є:

- шанобливе ставлення до символіки закладу: гімну, прапора, емблеми;
- дотримання Правил внутрішнього розпорядку;
- культура зовнішнього вигляду учасників освітнього процесу;
- дотримання правил високих стандартів ділової етики у веденні переговорів, у тому числі телефонних.

2.7. Неприйнятним для всіх членів освітньої спільноти є:

- навмисне перешкоджання навчальній та трудовій діяльності учасників освітнього процесу;
- участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю;

3. Забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу

3.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- дотримання Конвенції ООН «Про права дитини», Конституції, законів України;
- утвердження позитивного іміджу освітнього закладу, примноження його традицій;
- дотримання етичних норм спілкування на засадах партнерства, взаємоповаги, толерантності стосунків;
- запобігання корупції, хабарництву;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання авторських прав;
- надання правдивої інформації про методики і результати власної навчальної (творчої, наукової) діяльності;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне й неупереджене оцінювання результатів навчання;
- надання якісних освітніх послуг з використанням у практичній професійній діяльності інноваційних здобутків у галузі освіти;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни, корпоративної етики.

3.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- дотримання норм Конституції України;
- повагу до педагогічних працівників;
- дотримання кодексу честі у навчанні;
- повагу честі та гідності інших осіб;
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання без використання зовнішніх джерел інформації, крім дозволених (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- користування інфраструктурою закладу відповідально, економно та за призначенням;
- сприяння збереженню та примноженню традицій закладу, підвищення власними досягненнями у навчанні, спорті, творчості.

3.3. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власних досліджень (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів

мистецтва)інших авторів без зазначення авторства;

- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу;

- списування - виконання робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (творчої) діяльності та організації освітнього процесу. Формами обману є, зокрема академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг чи будь - яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

4. Види відповідальності за порушення академічної доброчесності

4.1. Види академічної відповідальності за конкретне порушення академічної доброчесності визначають спеціальні закони та це Положення. Найбільш поширені порушення представлені в таблиці.

Порушення академічної доброчесності	Суб'єкти порушення	Обставини та умови порушення академічної доброчесності	Наслідки і форма відповідальності	Орган/посадова особа, який приймає рішення про призначення виду відповідальності
Списування	Здобувачі освіти	самостійні роботи; контрольні роботи; - мониторинги якості знань	Повторне письмове проходження оцінювання Термін - 1 тиждень або повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої	Викладачі-предметники

			програми	
		Державна підсумкова атестація	Повторне проходження ДПА	Атестаційна комісія
		I етап Всеукраїнських здобувачів освіти олімпіад, конкурсів	Робота учасника анулюється, не оцінюється. У випадку повторних	Оргкомітет, журі олімпіад
Необ'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти	Педагогічні працівники	Свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання: усні відповіді; домашні роботи; контрольні роботи; лабораторні та практичні роботи: ДПА; тематичне оцінювання; моніторинги; олімпіадні та конкурсні роботи	Педагогічному працівнику рекомендується опрацювати критерії оцінювання навчальних досягнень. Факти систематичних порушень враховуються при встановленні кваліфікаційної категорії, присвоєнні педагогічних звань	Адміністрація закладу, атестаційні комісії всіх рівнів
Обман: Фальсифікація Фабрикація Плагіат	Педагогічні працівники як автори	Навчально-методичні освітні продукти, створені педагогічними працівниками: - методичні рекомендації; навчальний посібник; навчально - методичний посібник; наочний посібник; практичний посібник; навчальний	Встановлення порушень такого порядку як спотворене представлення у методичних розробках, публікаціях чужих розробок, ідей, синтезу або компіляції чужих джерел, використання Інтернету без посилань, фальсифікація наукових досліджень, неправдива	Педагогічна рада, методичні комісії закладу, атестаційні комісії всіх рівнів

		наочний посібник; збірка; методична збірка; методичний вісник; стаття; методична розробка	інформація про власну освітню діяльність є підставою для відмови Педагогічна рада, методичні комісії закладу, атестаційні комісії всіх рівнів в присвоєнні або позбавленні раніше присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії	
Хабарництво	Учасники освітнього процесу	Надання або отримання учасником освітнього процесу, чи пропозиція щодо надання коштів, майна, послуг, чи пільг, чи будь-яких інших благ матеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі	Надання освітніх послуг за певну незаконну винагороду матеріального чи не матеріального характеру	Залежно від розміру, об'єму може призначатися судом

5. Заходи з попередження, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

5.1. При прийомі на роботу працівник ознайомлюється з цим Положенням під розписку, як і з правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу освіти.

5.2. Положення доводиться до батьківської громадськості на загальних

зборах батьків, а також оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу освіти.

5.3. Заступник директора закладу, що відповідає за організацію методичної роботи в закладі забезпечує її реалізацію:

- шляхом проведення практикумів, консультацій та інших індивідуальних та колективних форм навчання з педагогічними працівниками;
- контролю оформлення ними методичних розробок (робіт) для публікацій, на конкурси різного рівня з метою попередження порушень академічної доброчесності;
- контролю рецензування робіт на конкурси, на присвоєння педагогічного звання та рекомендує викладачам сервіси безкоштовної перевірки робіт на антиплагіат.

5.4. Педагогічні працівники в процесі своєї освітньої діяльності дотримуються етики та академічної доброчесності, гуманної педагогіки (додаток 2), умов цього Положення, проводять роз'яснювальну роботу із здобувачами освіти щодо етичної поведінки та неприпустимості порушення академічної доброчесності (плагіат, порушення правил оформлення, цитування, посилання на джерела інформації, списування), розробляють разом зі здобувачами кодекс честі у навчанні (додаток 3).

6. Комісія з питань академічної доброчесності

6.1. Комісія з питань академічної доброчесності (далі - комісія) - це незалежний орган, що діє у закладі освіти з метою забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу морально-етичних та правових норм цього Положення.

6.2. До складу комісії входять представники освітянського самоврядування та педагогічного колективу.

Склад комісії затверджується рішенням педагогічної ради.

Термін повноважень комісії - 1 рік.

6.3. Комісія розглядає питання порушення морально-етичних норм поведінки та правових норм цього Положення за потребою або ж заявою учасників освітнього процесу.

6.4. Будь-який учасник освітнього процесу може звернутися до комісії з заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.

У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника: П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада (для здобувачів освіти - група), особистий підпис. Анонімні заяви, чи заяви викладені в некоректній формі, комісією не розглядаються.

6.5 Комісія звітує про свою роботу 1 раз на рік.

6.6. Повноваження комісії:

- одержувати, розглядати заяви щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки;
- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики педагогічних працівників;
- надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення.

7. Заключні положення

7.1. Учасники освітнього процесу мають знати Положення про академічну доброчесність. Незнання або нерозуміння норм цього Положення не є виправданням неетичної поведінки. Заклад освіти забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.

7.2. Прийняття принципів і норм Положення засвідчується підписами членів педагогічного колективу. Здобувачі освіти ознайомлюються з Положенням в обов'язковому порядку.

7.3. Пропозиції щодо змін та доповнень до Положення можуть бути внесені будь-яким учасником освітнього процесу.

7.4. Внесення змін та доповнень здійснюється після розгляду та схвалення педагогічною радою закладу.

Сутність академічної доброчесності (відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»):

1. Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково - педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково - педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового (освітньо-творчого) ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи

займати визначені законом посади.

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

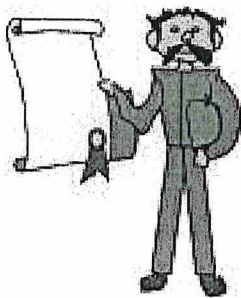
9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти

визначаються спеціальними законами.

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом.

ПАМ'ЯТКА
ГУМАНІСТУ

ВИКЛАДАЧУ-

Якщо педагогіка хоче виховувати людину у всіх відношеннях, то вона повинна насамперед пізнати її також у всіх відношеннях.

К. Д. Ушинський

- Будьте завжди і у всьому взірцем для своїх вихованців.
- Керуйте у вихованні “золотим” правилом християнства: *“Вчиняй з людьми так, як би хотів, щоб вони поступали з тобою”*.
- Реалізуйте у вихованні “головне” правило педагогіки: *“Виховання відбувається при включенні особистості у діяльність, до якої вона має позитивну мотивацію”*.
- Виявляйте гуманізм і повагу до здобувачів освіти в поєднанні з високою вимогливістю.
- Встановлюйте з кожним здобувачем освіти особисті, довірливі, щирі взаємовідносини.
- Відкривайте перед здобувачами освіти перспективи їх творчого розвитку та зростання, допомагайте досягти успіху.
- Дивуйтесь, милуйтеся, радійте кожній, навіть невеликій перемозі вашого вихованця. Не забувайте хвалити.
- Предметом похвали має бути не особа вихованця, а її, нехай найменші, успішні дії, творіння, ідеї.
- В процесі виховання виявляйте і опирайтесь на позитивні якості здобувачів освіти. Не акцентуйте уваги на поганих звичках, негативних оцінках.
- Якщо здобувач освіти отримав незадовільну оцінку, він уже покараний. Не потрібно карати ще раз. Краще розібратися і допомогти.
- Не поспішайте у вихованні. Воно потребує надзвичайного терпіння.
- Враховуйте в процесі виховання вікові і індивідуальні якості здобувачів освіти. Знайдіть підхід до кожного.
- Порівнюйте вихованця з ним самим (яким він був раніше), а не з його товаришами.

•Визначайте право здобувача освіти на помилку. Доки у вихованців є віра в добро, людину, ідеал, є і виховання.

•В роздратованому стані не виховуйте. Стримуйтеся від оцінок, дій і вчинків здобувачів освіти, особливо в стані неспокою. Необдумане покарання дуже шкодить.

•Виявляйте своє оптимістичне ставлення до здобувача освіти. Не кажіть про нього “нездібний”, а кажіть “здібності у нього ще не розкриті”.

•Не припускайте розходження між словами і власними діями: **“Робіть як я”**, а не **“Робіть як я кажу”**. Уникайте категоричності у висловленнях до здобувачів освіти.

•Менше критикуйте, більше допомагайте. Будьте великодушні - вмійте прощати. **Нетактовність, несправедливість, жорстокість, брутальність вихователя - аморальні.**

•Бережіть найвище благо: людську гордість, недоторканість особистості, гідність здобувача освіти.

•Виявляйте щирий інтерес до життя здобувача освіти, його радощів, смутків, прагнень, успіхів, невдач, до його особистих переживань; при необхідності співчуйте, допомагайте.

•Любіть, розумійте, шануйте ваших вихованців і вірте у їх безмежні можливості.

•**Шановний викладачу, майстре виробничого навчання! Звичайно, приведені рекомендації не охоплюють всіх проблем, з якими Ви стикаєтеся у своїй виховній діяльності. Але вони, безперечно, допоможуть Вам зробити важливий крок до кожного здобувача освіти і, власне, до гуманізації виховання. Бажаємо Вам успіхів!**

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. № 132 (20 липня). С. 10.
2. Артющина М.В., Дремова І.Б., Герлянд Т.М. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти професійно-технічного навчального закладу. - К.: ПТО НАПН України, 2015. - 198 с.
3. Аболіна Т. Цінності моральні. *Філософський енциклопедичний словник* / за ред. В.І. Шинкарука. Київ: Абрис, 2002. С. 708.
4. Бех І.Д. Навчальний матеріал як засіб духовного виховання особистості. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матер. звіт.наук.-практ. конф. Інституту проблем виховання НАПН України. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. С. 13-16.
5. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. - Київ, Державна служба якості освіти, 2019 - 240 с.
6. Букач М. М. Академічна чесність, як основа становлення майбутнього науковця / М. М. Букач, Х. А. Жело // *Наук. пр. [Чорномор. держ. ун-ту ім. Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Серія :Педагогіка. - 2016. - Т. 269, Вип. 257. - С. 52-56.
7. Громовий В.В. Самооцінювання якості роботи закладу загальної середньої освіти. - Київ, 2019. - 86 с.
8. Закон України «Про авторське право та суміжні права» [Електронний ресурс]:Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ з наступними змінами та доповненнями. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
9. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
10. Методичні рекомендації щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (затверджені наказом МОН України №509 від 06.05. 2021).
11. Наказ МОН України від 06.05.2011 № 509 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
12. Калошин.В.Ф. Гоменюк Д.В. Практикум по самоосвіті викладача закладу професійної освіти. Навчальний посібник. - К.:ННЦ ПТО НАПН України, 2021. - 174 с.
13. Про академічну доброчесність у вишах // *Освіта України*. - 2017. - 6 листоп. (№ 43). - С. 7. 7. Сопова Д. Поняття академічної чесності: науковий дискурс / Д.Сопова // *Неперервна профільна освіта: теорія і практика*. - 2017. -

Вип. 3/4. - С.

14. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV з наступними змінами та доповненнями. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

15. Хартія основних прав Європейського Союзу [Електронний ресурс]: Міжнародний документ від 07.12.2000. - Електронні текстові дані. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_524